

Åklagarmyndighetens författningssamling

Åklagarmyndighetens föreskrifter och allmänna råd om restriktioner;

ÅFS 2015:2

Publiceringsdatum:
23 april 2015

beslutade den 22 april 2015.

Åklagarmyndigheten föreskriver följande med stöd av 1 b § åklagarförordningen (2004:1265) och 23 § tredje stycket häktesförordningen (2010:2011) och meddelar följande allmänna råd.

Inledning

1 § Utöver vad som regleras i dessa föreskrifter och allmänna råd finns vägledning för åklagarnas handläggning av restriktionsfrågor i Riksåklagarens riktlinjer RÅR 2015:1 gällande restriktioner och långa häktningstider.

Beslut om restriktioner

Anhållna

2 § Åklagare som beslutar om anhållande på grund av kollusionsrisk, ska ta ställning till om det finns skäl att besluta om restriktioner och i så fall vilka enskilda restriktioner som behövs.

Allmänna råd

Detta gäller även vid beslut om anhållande i frånvaro.

3 § Vid beslut om fortsatt anhållande på grund av kollusionsrisk av den som frihetsberövats efter att ha varit anhållen i sin frånvaro, ska åklagaren på nytt ta ställning till om det finns skäl att besluta om restriktioner och i så fall vilka enskilda restriktioner som behövs.

Häktade

4 § Om rätten har gett åklagaren tillstånd att meddela restriktioner, ska åklagaren ta ställning till vilka enskilda restriktioner som behövs.

Allmänna råd

Detta gäller även vid beslut om häktning i utevaro.

När den misstänkte har häktats måste alltid ett nytt restriktionsbeslut fattas. Om rätten beslutar om fortsatt tillstånd till restriktioner

i samband med t.ex. beslut om åtalsförlängning på handlingarna eller vid en omhäkningsförhandling är det däremot inte nödvändigt att fatta ett nytt beslut. Omprövning av restriktionerna ska dock alltid ske kontinuerligt.

5 § I samband med att åklagaren anmäler hos rätten att ett beslut om häktning i utevaro har verkställts, enligt 24 kap. 17 § tredje stycket rättegångsbalken, ska åklagaren på nytt ta ställning till om det finns skäl att besluta om restriktioner och i så fall vilka enskilda restriktioner som behövs. Även efter en häkningsförhandling enligt 24 kap. 17 § fjärde stycket rättegångsbalken ska restriktionsfrågan prövas på nytt.

Ändrade restriktionsbeslut

6 § När åklagaren beslutar att ändra ett tidigare meddelat restriktionsbeslut genom att upphäva restriktioner eller genom att besluta om nya restriktioner, ska ett nytt beslut fattas beträffande samtliga restriktioner.

Registrering och dokumentation

7 § Beslut om restriktioner ska registreras och skälen för varje enskild restriktion ska dokumenteras i verksamhetsstödet Cåbra när beslutet fattas eller annars så snart som möjligt.

Allmänna råd

Det är i allmänhet tillräckligt att använda någon eller några av de standardiserade beslutsmotiveringar som kan väljas i Cåbra.

Åklagarens underrättelseskyldighet

Restriktionsbeslut

8 § I 23 § första stycket häktesförordningen finns bestämmelser om åklagares skyldighet att omedelbart lämna skriftliga underrättelser om beslut om restriktioner.

Allmänna råd

Den misstänkte behöver bara underrättas om han eller hon är frihetsberövad.

Av 23 § första stycket häktesförordningen följer att åklagaren har en ovillkorlig skyldighet att se till att den frihetsberövade och den myndighet som svarar för förvaringslokalen omedelbart får skriftliga underrättelser om restriktionsbeslut.

Restriktionsbeslut som inte fattas efter en häktningsförhandling

När den misstänkte är anhållen eller frihetsberövad efter att ha varit häktad i sin utevaro bör underrättelseskyldigheten normalt fullgöras genom att åklagaren, i direkt anslutning till att restriktionsbeslutet har fattats, ger den utredande myndigheten i uppdrag att se till att den frihetsberövade och den myndighet som svarar för förvaringslokalen omedelbart får kopior av beslutet.

I de fall det inte är möjligt att registrera restriktionsbeslutet i verksamhetsstödet Cåbra eller det av annan anledning inte är möjligt att översända beslutet till den utredande myndigheten får åklagaren ge den utredande myndigheten i uppdrag att skriftligen dokumentera beslutet om restriktioner och se till att den frihetsberövade och den myndighet som svarar för förvaringslokalen omedelbart får del av dokumentationen. En kopia av restriktionsbeslutet översänds så snart det kan ske.

När ett beslut om anhållande i frånvaro har verkställts gäller underrättelseskyldigheten det restriktionsbeslut som åklagaren fattar i samband med beslut om fortsatt anhållande enligt 3 §.

När ett beslut om häktning i utevaro har verkställts gäller underrättelseskyldigheten det restriktionsbeslut som åklagaren fattar i samband med anmälan hos rätten enligt 5 §.

Inför häktningsförhandlingen och senast innan förhandlingen påbörjas bör även försvararen få del av restriktionsbeslutet.

Restriktionsbeslut som fattas efter en häktningsförhandling

Efter en häktningsförhandling där den misstänkte är närvarande underrättas häktet om restriktionsbeslutet genom att en ifylld underrättelseblankett lämnas till transportpersonalen. Den häktade och försvararen underrättas om restriktionsbeslutet genom att ifyllda underrättelseblanketter lämnas till dem. Blanketterna kan förberedas i Cåbra före förhandlingen.

Om utskrivna underrättelseblanketter inte kan överlämnas direkt i anslutning till häktningsförhandlingen, t.ex. för att åklagaren eller den misstänkte är närvarande via länk, ska underrättelser istället omedelbart skickas per fax eller på annat sätt omedelbart lämnas till häktet och den häktade. Försvararen ska få en skriftlig underrättelse så snart det kan ske.

Om åklagaren inte har fått rättens tillstånd att meddela restriktioner bör häktet underrättas om att domstolen beslutat att den misstänkte inte ska ha några restriktioner. Exempelvis kan underrättelseblanketten överlämnas till transportpersonalen med en

anteckning om att den misstänkte inte har några restriktioner på grund av domstolens beslut.

Skälen för restriktionerna

9 § I 23 § andra stycket häktesförordningen finns bestämmelser om frihetsberövades rätt att få del av dokumentationen av de omständigheter som föranleder ett beslut om restriktioner.

Allmänna råd

I den utsträckning det kan ske utan men för utredningen ska den frihetsberövade få del av de dokumenterade skälen för restriktionerna. Det är endast i undantagsfall till men för utredningen att den som är misstänkt får del av dokumentationen när de standardiserade beslutsmotiveringarna i Cåbra har använts. I de allra flesta fall kan därför beslutet om restriktioner och dokumentationen av skälen för restriktionerna lämnas till den misstänkte i ett sammanhang, enligt vad som sägs i de allmänna råden till 8 §.

Om den misstänkte kan få del av de dokumenterade skälen för restriktionerna bör även försvararen få del av dokumentationen. Dokumentationen bör lämnas till försvararen i samband med att försvararen får del av restriktionsbeslutet i enlighet med vad som sägs i de allmänna råden till 8 §.

Om den misstänkte och försvararen, på grund av att det skulle ha kunnat vara till men för utredningen, inte har kunnat få del av hela eller delar av dokumentationen enligt ovan ska de få del av den så snart utredningsläget medger det.

Dokumentation

10 § Det ska dokumenteras i Cåbra att underrättelseskyldigheten enligt 23 § första och andra styckena häktningförordningen har fullgjorts. Även underrättelser till försvararen ska dokumenteras. Om underrättelse om skälen för restriktionerna har skjutits upp, ska anledningen till det dokumenteras i Cåbra.

Beslut om undantag från meddelade restriktioner

11 § Beslut om undantag från eller lättnader i meddelade restriktioner ska registreras i Cåbra.

Allmänna råd

Det är angeläget att man direkt i Cåbra kan få information om t.ex. vem eller vilka den misstänkte tillåts ha kontakt med och förutsättningarna för tillåtna kontakter.

Denna författning träder i kraft den 5 maj 2015. Samtidigt upphör ÅFS 2005:29 att gälla.

ANDERS PERKLEV

Lars Werkström
(Rättsavdelningen)